

Animal Health, Production and Hygiene

www.aduveterinaryjournal.com

Derleme

Mehmet Âkif Ersoy'u Veteriner Hekim Olmaya Götüren Sebepler ve Veteriner Hekimlik Yaparken Gösterdiği Etik Tutumlar

E. Sedat Arslan

Adnan Menderes Üniversitesi Veteriner Fakültesi Veteriner Hekimliği Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalı, Aydın, Türkiye

Ö Z E T

Mehmet Âkif Ersoy; 1873-1936 yılları arasında 63 yıl yaşamış; gerek mesleki ve gerekse özel yaşamı ile onurlu ve deontolojik bir çizgiye sahip olan; İstiklal Marşımızı ülkemize kazandırmış bir veteriner hekimdir. Âkif, inançlı bir Türk ailesinden gelmektedir. Her ne kadar Mülkiye Mektebi'nde okumak istese de, yaşadığı olaylar ve bazı tesadüfler O'nu sonradan şiiirlerinde söz edeceği baytarlık mesleğine götürecektir. Mesleğini yaparken sergilemiş olduğu tutumlar ve meslektaşlarıyla ilişkilerinde yaşamının diğer anlarında da olduğu gibi örnek davranışlar sergilemiştir. İyi bir hekim profili çizen Akif, aynı zamanda iyi bir arkadaş ve dost olduğunu da göstermiştir. Bu çalışmada, Âkif'i veteriner hekim olmaya götüren nedenler, tesadüfler ve mesleğimizi yaparken göstermiş olduğu etik tutumlar ile örnek veteriner hekim ve insan yönleriyle ele alınacak ve değerlendirilecektir.

Anahtar kelimeler: Mehmet Âkif Ersoy; Veteriner Hekim Mehmet Âkif Ersoy; Milli şair Mehmet Âkif Ersoy

The Reasons for Mehmet Âkif Ersoy Being a Veterinarian and the Ethical Attitudes That He Showed During His Profession

A B S T R A C T

Mehmet Âkif Ersoy, who wrote Turkish national anthem, was a veterinarian, lived for 63 years (1873-1936) with a great honor because of his perfect private and professional life, and his deontological attitudes. Akif was coming from a strictly religious Turkish family. Although he wanted to attain the School of Political Science, the events and the coincidences that he had, led him to be a veterinarian which he always mentioned in his poems later on. The ethical attitudes when he was carrying out his profession and the relationships with his colleagues that he had, were always good samples as it happened for the other sites of his life. He always has been known as a good veterinarian and a good-real- friend. In this study, the reasons and coincidences leading Mehmet Âkif Ersoy to be a veterinarian and his ethical attitudes when he was carrying out his profession were investigated from the view points of both being a veterinarian and humanism.

Keywords: Mehmet Âkif Ersoy, Veterinary Mehmet Âkif Ersoy, Mehmet Âkif as a National Poet

Correspondence to: E. Sedat Arslan, Adnan Menderes Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Veteriner Hekimliği Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalı, Işıklı, 09016, Aydın, Türkiye. Phone: (90) 2562470 00 Fax: (90) 2562470720 e-mail: sedat@dr.com

Received: March 29, 2012 / Accepted: May 15, 2012

Giriş

Mücadeleli ve Mücadeleci Yaşamı

Mehmet Âkif Ersoy'un kişisel özelliklerini anlamak ve karakterini doğru değerlendirebilmek için O'nun mücadelelerle dolu yaşamının ana hatlarına bakmak gerekir.

Akif, Hicri 1290'da doğdu (Bknz. Şekil 1) Babası, ebced hesabıyla tarih düşerek O'na «Ragıyf» ismini vermiştir. Evde ve mahallede halk bu ismi anlayamamış ve Âkif'e çevirmişlerdir. Yalnızca babası O'nu «Ragıyf» diye çağır-maya devam etmiştir (Tüzdil,1955; Berkman, 1961; Dinçer, 1965; Dinçer, 1987; Dinçer, 2011; Göze, 2009).

Şekil 1. Mehmet Âkif Ersoy'un nüfus kaydı.

Figure 1. Birth record of Mehmet Âkif Ersoy.

Eğitimine 4,5 yaşında,Fatih civarındaki «Emîr Buhâri mahalle mektebi'nde» başlamış ve iki sene sonra Fatih'teki İptidaîsi'nde ilk eğitimine devam etmiştir. Bu okul, Maarif Nezareti'ne bağlı resmi bir okul olup, burada üç yıl öğrenim görmüştür. Aynı süreç içinde babasından da Arapça öğrenmiştir. Fatih'te Otlakçı yokuşunda bulunan ve yaşadığı dönemin en modern binasına sahip Fatih Rüştüyesi'nde ortaokul öğrenimini görmüştür (Tüzdil, 1955; Berkman, 1961; Dinçer, 1987; Dinçer, 2011; Göze, 2009).

Bu mezuniyet, aile içinde görüş ayrılığına yol açmıştı. Annesi Emine Şerife Hanım, Âkif'in medrese tahsiline devam ederek, sarıklı olmasını istemişti. Babası Tahir Efendi ise medresede okuyacağı şeyleri, oğluna kendisi-

nin de öğretebileceğini düşünüp, yeni açılan ve revaçta olan mekteplerden birine gitmesini tercih etmiştir (Tüzdil,1955; Berkman, 1961; Dinçer, 1987; 2011; Göze, 2009;Hilmi, 2009).

Âkif'in anne ve babası arasındaki bu görüş ayrılığı dönemin toplumsal tercihlerindeki farklılaşmayı da ortaya koyuyordu. Bir tarafta geleneğin bütün çizgileriyle yaşandığı Fatih'te evladını bir inanç ve ilim adamının, bir müderrisin saygınlığı içinde görmek isteyen anne, diğer yanda değişen dünyanın gereklerini fark eden, kendisi de bir inanç ve ilim adamı olan baba (Göze, 2009; Hilmi, 2009).

Bu açıdan bakıldığında Âkif annesiyle babasının özlemine kendi şahsında bütünleşmiş ve uygun bir senteze kavuşmuş gibidir. Bu kişilik sentezi daha sonra Âkif'in mesleki ve özel yaşamındaki etik yönü ortaya koyacaktır.

Tahir Efendi mektep ve meslek tercihini oğluna bırakır. Âkif, dönemin en gözde okullarından birisi olan Mülkiye Mektebi'ni tercih eder ve babası ile kaydını yaptırmaya gider.

Kayıt sırasında istenen harcı ödeyecek miktarın yanlarında bulunmaması ve ancak ertesi gün ödeyebilecek olmaları Âkif' için bir dönüm noktası olmuştur. Belki de ilmi eğitiminden vazgeçmek zorunda kalabilecek ve annesinin istediği gibi dini eğitim almak zorunda kalacaktır. Bu durum daha sonra bir veteriner hekim olmasını da önleyecek bir andır (Göze, 2009; Hilmi, 2009).

Âkif, Mülkiye'nin İ'dâdî bölümünde üç sene okuduktan sonra şehadet-nâme (diploma) almış ve yüksek kısmına kaydolmuştur.

Bir süre sonra, 14 yaşında iken (H. 1305/1887-88) ilk tahsilini aldığı babasını kaybetmiş ve ardından, aynı yıl ailesi bir yangın sonucu evlerini kaybedince, babasının talebelerinden Prizenli Hoca Mustafa Efendi tarafından, küçük bir yardım etkinliği ile evlerinin yanmasını telafi edebilmiştir. Bu sadık ve vefalı öğrenci, yanan evin yerine üç-dört odalı bir ev yaptırarak, hocasının ailesini bu zor durumdan kurtarmıştır. Böylelikle, Âkif de 1893'de öğrenimini tamamlayacağı baytar mektebine gidebilecekti. Bu Âkif'in veteriner hekim olma yolundaki ikinci önemli dönüm noktası olacaktı (Göze, 2009; Hilmi, 2009).

Veteriner Hekimliği Yolunda

Evlerinin yanmasının ardından, Mülkiye'ye nehari (gündüzlü öğrenci) olarak devam etmesi imkânsız hale gelmiş ve mezunlarına hemen iş verileceği için o yıl açılan ilk sivil veteriner yüksekokulu olan Mülkiye'nin Baytar Mektebi'ne (Halkalı Baytar ve Ziraat Mektebi, Bknz. Şekil 2) leyl-i (yatılı) öğrenci olarak geçmişti (Tüzdil,1955; Berkman, 1961; Dinçer, 1987; Dinçer, 2011; Göze, 2009; Hilmi, 2009).

O zaman Halkalı Baytar ve Ziraat Mektebi iki sene gündüzlü, iki sene de yatılı (veya akşamcı) olmak üzere 4 yıl eğitim veriyordu. Âkif gündüzlü kısmını bitirince Halkalı'daki yatılı kısmına geçmiştir (Bknz. Şekil 3) (Erk ve Din-

Şekil 2. Halkalı Baytar ve Ziraat Mektebi.
Figure 2. Halkalı Agriculture and Veterinary School.

çer, 1970; Dinçer, 1987; Dinçer, 2011).

Çoğu kendisi gibi babasız ve yoksul öğrencilerden oluşan bu okul, Âkif'e sağlam ve ömür boyu sürecek dostluklar kazandırdı. Yine bu okulda, Âkif'in sağlam bir dini bilgi ile müspet bilimin uyumunu sağlayan zihin yapısı gelişti (Göze, 2009).

Şiire ilgisi de bu yıllarda, okulun son iki yılında başlar. Bu yıllardaki şiirleri, döneminin yaygın kanaatlerinin izlerini yansıtır ve divan şiirine nazireler şeklindedir (Yarar, 1960).

Âkif Halkalı Baytar ve Ziraat Mektebi'nde, kendisini etkileyecek bir öğretmenle karşılaşır. Bu kişi, Türk Hekimi olan, Türkiye'ye mikrobiyolojiyi getiren Rifat Hüsamettin'ten başkası değildir. Pasteur'un öğrencisi olan bu hocasından, Pasteur sevgisini de almıştır. Pasteur'un fotoğrafına bakıp, hayranlıkla: «Bu ne ilâhi yüzdür.» dediği, fotoğrafını öptüğünü ve ardından «Mu'tekid de!» (inançlı da) diye eklediği aktarılmıştır (Göze, 2009; Hilmi, 2009).

Şekil 3. 1 numaralı talebe formalı Mehmet Âkif Ersoy.
Figure 3. Mehmet Âkif Ersoy with student costume.

Halkalı Baytar ve Ziraat Mektebi'nin ilk müdürü Mehmet Âli Bey, Türkiye'de ilk hayvancılık ve tarım dergisini 1880 yılında çıkarmış ve memleketin hayvan zenginliği ile halk elindeki hayvanların hastalıklardan korunması gerektiğini bu dergide işlemeye başlamıştı. Daha ilk ve orta öğreniminde okumayı çok seven Mehmet Âkif, bu dergideki yazılardan çok etkilenmiştir. Özellikle Mehmet Âli Bey'i tanıdıktan sonra hayvan sevgisi daha da gelişmiş ve veteriner hekimliği hizmetini ülkenin en önemli konularından biri olarak görmüştür. Hatta bir şiirinde; «Lakin bize lazım, hekimden çok baytar» mısrasıyla bu görüşünü dile getirmiştir (Berkman, 1961).

Bugün dünyanın ileri ülkelerinde hayvan sağlığı yanında insan sağlığı ve koruyucu hekimliğe de çok önemli katkıları veteriner hekimlerin sağladığını düşünürsek, Âkif'in meslek sevgisini ve memleketin veteriner hekime olan ihtiyacına bakış açısını anlayabiliriz. Âkif bu inançla daha okulda başlattığı çalışkanlığını, ilk sivil veteriner okulu mezunları arasında birinci olarak ispatlamıştır (Tüzdil,1955; Berkman, 1961; Dinçer, 1987; 2011; Erk ve Dinçer, 1970; Göze, 2009; Hilmi, 2009).

Veteriner Hekim Mehmet Âkif

Dönemdeki adı ile Mülkiye Baytar mektebinden 22 Aralık 1893'te birincilikle mezun olmuş ve kısa bir süre İstanbul Şehremaneti'nde (İstanbul Belediyesi – kuruluş 1857) çalışmış, ardından «Orman ve Ma'âdin ve Ziraat Nezareti'nde (XIX. Yy'da kurulan Orman ve Ziraat Bakanlığı) Baytar Müfettiş Muavini olarak tayin edilmiştir (Dinçer, 1985).

Âkif, daha sonra bir yandan Halkalı Baytar ve Ziraat Mektebi'nde kitabet dersleri, diğer yandan Dârülfünûn'da (üniversitede) edebiyat dersleri vermiş, ancak aldığı diğer görevlere rağmen veteriner hekimlikle ilişkisini kesmemiştir (Berkman, 1961; Dinçer, 1987; 2011).

II. Meşrutiyet'in ilanından sonra da 2 yıl süre ile Veteriner İşleri Genel Müdürlüğü'nde Genel Müdür yardımcılığı yapmıştır (Tüzdil,1955; Berkman, 1961; Dinçer, 1987; 2011; Göze, 2009; Hilmi, 2009).

Âkif, 1908'de, bilimsel çalışmalar yürüten ilk veteriner hekimliği derneği olan «Osmanlı Cemiyet-i İlmiye-i Baytariyesi'nin (Osmanlı Veteriner Bilim Derneği) kurucu üyelerinden olup, yönetim kurulunda Başkan Yardımcısı olarak görev almıştır (Dinçer, 1965).

Derneğin kuruluşundan bir ay sonra yayımlanmaya başlanan «Mecmua-i Fünun-u Baytariye» adlı derginin yayın kurulu üyeleri arasında Mehmet Âkif de vardır. İstanbul'da 25 Şubat 1910'da «Baytar Mekteb-i Alisi Mezunin Cemiyeti» (Yüksek Veteriner Okulu Mezunları Derneği) kurulur. Bu cemiyet Osmanlı Cemiyet-i İlmiye-i Baytariyesi'nin yerini alır. Cemiyetin başkanı Mehmet Akif'tir. Cemiyet, 16 Haziran 1914 'e kadar çalışmalarını sürdürür. Cemiyetin «Risale-i Fenn-i Baytari» adlı yayın organı Mehmet Akif, Cafer Fahri ve Civani Bey tarafından yönetilmiştir (Dinçer, 1965).

Akif, Orman, Meadin ve Ziraat Nezareti'ndeki 20 yıllık hizmetleri süresince sık sık Bakanlık adına yolculuklara çıkmış, zaman zaman da ek görevler yüklenmiştir. Göre-

vi İstanbul'daki Bakanlık merkezi olmakla beraber, dört yıl kadar Rumeli'de, Anadolu'da, Arabistan'da bulaşıcı hayvan hastalıklarıyla mücadele çalışmaları yapmıştır. Yine bu süre içinde "Dar'ül Edeb" adını taşıyan bir özel okulda fahri olarak dört-beş sene ders verdiğini bizzat kendisi bildirmektedir. Bilgegil'in yayınladığı Sicil-i Ahval kayıtlarına (1971) göre, bu hizmetlerin bir kısmını 1893-1896 yılları arasında Edirne'de icra etmiştir (Dinçer, 1987; Göze, 2009; Hilmi, 2009; Dinçer, 2011).

Mehmet Akif Edirne'den sonra, orduya alınacak atları seçmek için kurulan ekiple, görevli olarak Şam, Halep ve Adana illerine gitmiştir. Böylece memuriyetinin ilk dört yılını sürekli olarak halkın arasında geçirerek, memleketin sosyal durumunu, vatan ve milletin çeşitli sorunlarını yerinde görme imkânı bulmuştur. 17 Ekim 1906'da Halkalı Ziraat Mektebi-i Alisi Kitabeta-i Resmîye (Halkalı Yüksek Ziraat Okulu Resmi Yazışmalar) hocalığı ek görev olarak sorumluluğuna verilmiştir (Dinçer, 1987; Göze, 2009; Hilmi, 2009; Dinçer, 2011).

Aynı yıl Mülkiye Baytar Mektebi-i Alisi (Yüksek Sivil Veteriner Fakültesi)'nin Zabıta-i Sıhhiye (sağlık zabıtası), Kitabeta-i Baytariye (veteriner yazışmaları, resmi raporlar), Hukuk-u Ticariye (ticaret hukuku) ve Kanun-u Tıb (hekimlik mevzuatı) hocalığı sorumluluğu da verilmiştir. Ancak Akif, yüklendiği diğer görevlerle birlikte bu görevi de kabullenmesinin mümkün olamayacağını beyan ederek görevi almamıştır (Dinçer, 1987; Göze, 2009; Hilmi, 2009; Dinçer, 2011).

Âkif'in memuriyet hayatı 1893'de başlamış ve 1913 tarihine kadar devam etmiştir. 1913 yılında memuriyetinden istifa ettiğinde «Umur-u Baytariye Müdür Muavini» idi. Bir taraftan da Halkalı Baytar ve Ziraat Mektebi ve Dârülfünûn'da ders vermeye devam etmiştir. Balkan Harbi'nden sonra Ziraat Nezareti'ndeki memuriyetinden ve Dârülfünûn'dan istifa etmiş, yeni veteriner hekimlerin iyi yetişmesine olan inancı ile Halkalı Baytar ve Ziraat Mektebi'ndeki görevine devam etmiştir (Dinçer, 1987; Göze, 2009; Hilmi, 2009; Dinçer, 2011).

Umur-u Baytariye Müdür Muavinliği görevinden istifa etmesinin nedenini Mithat Cemal Kuntay Âkif'in sınıf ve kader arkadaşı Hasan Efendi'nin ağzından şöyle aktarır (Hilmi, 2009):

"Âkif'in Umur-u Baytariye Müdür Muavinliği döneminde, Ziraat Nazırı, Baytar Müdürü Umumîsi Abdullah'ı derecesini indirerek başka yere kaydınır. Âkif, bu duruma öfkele-necek; kendisine ait olmayan bu haksızlıktan kendi aleyhine bir netice çıkartacak ve ertesi günü istifa edecekti."

Hasan Efendi: - "Âkif'in mektepte verdiği arkadaşlık ve sadakat sözlerine içimden gülüyordum. Çünkü okul arkadaşlığı geçicidir, herkes okul arkadaşının kendisini koruyup, kollayacağını sanır. Ancak zaman geçip, çoluk çocuğa karışınca Akif'in arkadaşlığa bakışını ve çalışma arkadaşlarını koruyacağını anladım".

Mehmet Âkif'in en karakteristik özelliklerinden biri de haksızlığa tahammül edememesi ve meslektaş sevgisidir. Şu hatıra, onun bu konuda ne kadar hassas olduğunu

göstermesi bakımından anlamlıdır (Hilmi, 2009):

"1911 yılı başlarında Baytarlık Dairesi, kâtiplik için im-tihan açar ve kazanan bir genç işe alınır. Mehmet Âkif daha önce tanımadığı, fakat zeki ve kabiliyetli bulunduğu bu gençle ilgilenir, ona yardım eder. Mülkiye'ye devam etmesi için yarım gün izin verir. Âkif'in bu alâkasından, onun genci daha önce tanıdığı ve ona imtihanında yardım ettiği neticesini çıkaranlar, çocuğun işine son verirler. Olayı ve nedenini birkaç gün sonra öğrenen Âkif, derhal istifa ederek, daireden ayrılır. Genç geri alınır ve ricalar sonucu Âkif de görevine döner."

Akif, dostlarına karşı da çok vefalıydı. Birisini dost edindi mi, ömür boyu bu dostluğu devam ederdi. Cemal Kuntay, bu konudaki bir hatırasını şöyle nakleder (Hilmi, 2009):

"Mehmet Akif ile Baytar Mektebi'nde birlikte okudukları ve sevdiği arkadaşı İslimiyeli Hasan Tahsin Bey karşılıklı sözleşmişler ve hayatta kalanın, daha önce ölenin ailesine bakacağına dair söz vermişlerdi. Hasan Bey, Edirne Baytar Müfettişi bulunduğu sırada 1910 yılında vefat edince, Akif Bey -daima olduğu gibi- sözünde durarak, merhumun üç çocuğunun bakımını üzerine almıştı."

Âkif'in Veteriner Hekimliği ve Meslek Sevgisine Örnekler

Mehmet Akif'in düşüncesinin bir ucunda bilim ve teknik, diğer ucunda memleket gerçekleri vardı. Bu iki noktayı birleştiren kuvvet ise Akif'in mesleği, yani veteriner hekimliği idi. Mehmet Akif "acı memleket gerçekleri" ile mesleğini icra ederken karşılaştı. Memleketin en ücra köşelerini, sosyal yaraların en onulmazlarını bu vesile ile tanıdı. Mehmet Akif halkın yaralarını sarmak için harekete geçmek gereğine inanırdı ve bu yolda mesleğine de büyük güven duyardı (Bekman, 1961; Dinçer, 1987).

Mehmet Akif'in meslek aşkını ve özlemini, kendi kaleminden en güzel biçimde dile getirdiği Köse İmam ile konuşmasında buluyoruz (Bekman, 1961):

- "Kimi bid'atçı diyor... Duyduğum en çok bunlar.

-Daha var mıydı, İmam?

-Hayır. Var var unuttum: Baytar!

-Keşke baytarlık edeydim...

-Yine et mümkünse.

-Yapamam.

-Belki yapardık be...

-Unuttum be köse.

-Keşke zihninde kalaymış, ne kadar lazımmış:

Beni dinler misin evlad, yine kabilsen çalış: Çünkü bir tecrübe etsen senin aklın da yatar, bize insan hekiminden daha lazım baytar".

Bu satırlardan Mehmet Akif'in hekimlik ve ilminin şairli-

ğine etkisini buluyoruz. Adnan Adıvar, “Ben Akif’i yalnız şair diye değil, daha çok büyük bir insan ve büyük bir fen adamı diye severim. Onun Fatih kürsüsü eşsiz bir abide-fendir, o eserin her kelimesi ilm-ü fen deryasından seçilmiş inciler, meyvelerdir” demiştir (Yarar, 1960; Bekman, 1961). Bu, ifade tümüyle müspet bilime dayanan veteriner hekimliğin Mehmet Akif’in dehasını aydınlatan bir ışık olduğuna delil olarak gösterilebilir.

Mehmet Akif’in gördüğü öğrenim ve edindiği mesleğin şairliğine ve kişiliğine etkilerini meslektaşlarının kaleminde aktarmakta yarar vardır:

Göze (2009) ve Hilmi’ye (2009) göre; “Akif, her biri uzun bir ömre kâfi gelmeyen müspet ilimleri heyecanla takip etmemiş olsaydı ruhu yükselmez, kafası inkişaf etmezdi. Mehmet Akif, irfanının temelini Baytar Mektebinde kurmuştur. Onun tetkik ve tafahhus kabiliyeti o mektepte açılmıştır. Eğer Mehmet Akif baytarlığın yüklediği vazifeleri görmek için Türk köylerinde at dolaştırmamış olsaydı, Türk’ün yüksek cevherini, asil özünü yerinde ve içinde tetkik etmeseydi ne bir İstiklal Marşı yazabilir, ne de Çanakkale şiirini doğurabilirdi. O, Türk’ü özünden gördü, candan sevdi, duydu ve yazdı. Bu itibarla Baytar Mehmet Akif, Şair Mehmet Akif’e yükseklik vasfını kazandıran bir varlık oldu”. Süleyman Nazif de Akif’in yüksek tahsilinde aldığı fizik, kimya, biyoloji, zooloji, anatomi ve fizyoloji gibi ilimlerin genç şairin iman ve inancını güçlendirdiğini ileri sürmüştür.”

Mehmet Akif, 1935 yılında Şefik Kolaylı’ya “Bakteriyolojihane”nin durumunu sorduğu mektupta, okuldan mezun olan öğrencilerin beş altı ay kadar okula devam etmelerini, bunun yararlı olacağını belirtmiştir. Mehmet Akif’in meslekten uzak kaldığı zamanlarda bile mesleki eğitime ilgilendiği, günümüzde uygulanan mezuniyet sonrası eğitim ve mesleki oryantasyon konularının önemini daha o yıllarda farkettiği görülmektedir (Dinçer, 1987; Göze, 2009; Hilmi, 2009; Dinçer, 2011).

Mehmet Akif’in veteriner hekim yönüyle uluslararası alana tanıtılması ölümünün 20.yılına rastlar. PTT Genel Müdürlüğü 1956’da Akif’in fotoğrafı üzerinde İstiklal Marşından birer mısra bulunan üç seri pul çıkarmıştır. Bu pullar, Alman Hoechst İlaç Firmasının dünyaca ünlü ve üç dilde (İngilizce, Almanca, Fransızca) çıkarılan yayın organının 1971 yılı sayılarında yer almış ve Mehmet Akif Ersoy’un biyografisine de yer verilmiştir. Bu yayında bahsedilen Pasteur, Koch, E.V. Behring, Erlich, Roux, Marex, Cruz, Calmette, Henle, Ramon gibi dünyaca ünlü âlimlerin arasında Akif’in de yer alması gerçekten büyük bir önem taşır. Denebilir ki Akif memleketine ve mesleğine ölümünden 20 yıl sonra da uluslararası anlamda bir şeref kazandırmıştır (Dinçer, 1987; Göze, 2009; Hilmi, 2009; Dinçer, 2011).

Sonuç

Açıkça görülmektedir ki Mehmet Akif’in görev aldığı cemiyetler ve onların yayın organları tamamen mesleki ve ilmi bir yapıya sahiptir ve zamanının önemli kurumları arasındadır. Mehmet Akif’e bu görevlerin verilmesi O’nun mesleki ve ilmi kişiliğine duyulan güvenin göstergesidir.

Diğer yandan, Âkif; ülkenin sorunlarına duyarlı bir tutumun yanı sıra meslektaşları ve dostlarına karşı da sorumlu bir kişilik de ortaya koymuştur. Nedeni ne olursa olsun, çalışma arkadaşının arkasında durmuş, bu davranışıyla herkese ve özellikle de arkadaşlarına sadakat ve dostluk dersi vermiştir.

Bu ve diğer sözü edilen tüm çabaları dikkate alındığında, bilimsel bir kişilik sergilerken, deontolojik ve etik bir tavra da imza atmıştır denebilir.

Kaynaklar

- Bekman, M (1961). Veteriner Mesleğinde Fikir ve Sanat Adamları. Hüsnü Tabiat Matbaası. S. 8-21. İstanbul.
- Dinçer, F (1965). Türkiye’de Kurulan Veteriner Derneklerle Bugüne Kadar Olan Gelişmeler. Türk Veteriner Hekimleri Derneği Dergisi. Yeni Desen Matbaası. S. 487-502. Ankara
- Dinçer, F (1985). Mehmet Âkif. Yeni Kalem Aylık Kültür Edebiyat ve Sanat Dergisi.S. 7-8.
- Dinçer, F (1987). Mehmet Âkif Ersoy’un Veteriner Hekim Olarak Meslekî ve İlmî Kişiliği. Ölümünün 50. Yılında Mehmet Âkif Ersoy’u Anma Kitabı-Ayrı Basım- Ankara Üniversitesi Rektörlüğü Yayınları. Ankara. S. 37-66.
- Dinçer, F (2011). 2011 Mehmet Âkif Ersoy Yılı Anısına Veteriner Hekim Gözüyle Veteriner Hekim Mehmet Âkif Ersoy Dosyası. Türk Veteriner Hekimleri Birliği Yayını (Hazırlayan: Prof. Dr. Ferruh Dinçer). ISBN 978-605-62046-0-9. Atalay Matbaacılık.
- Erk, N ve Dinçer, F. (1970). Türkiye’de Veteriner Hekimlik Öğretimi ve Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Tarihi. A.Ü. Vet. Fak. Yayınları: 259. Ankara Üniversitesi Basımevi. S. 19-29.
- Göze, H (2009). Mehmed Âkif Hüzünlü Bir Yolculuk. Kubbealtı Neşriyatı no: 150. 2. Baskı. ISBN: 978-975-6444-65-8. Özal Matbaası. 152 s.. İstanbul.
- Hilmi, T (2009). Mehmet Akif Ersoy. Anonim Yayıncılık. 1. Baskı, Kasım 2009. ISBN: 978-605-100-283-5. 170. S. İstanbul.
- Tüzdil, AN (1955). Türk Veteriner Hekimliği Tarihi. Türkiye’de Veteriner Fakültesi’nin Tarihi ve Lâboratuvar Hayatının Başlangıcı. Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Yayınları: 73. Ders Kitabı: 30. A.Ü. Basımevi. S. 3-17.
- Yarar, MT (1960). Veteriner Şairler: Mehmet Âkif-Halkalı Ziraat Mektebi Muallimi. Gürsoy Basımevi. S. 9-15. Ankara.